

Grevtsova T. E. Bread as an Element of the Real Code in the Wedding Ritual of Former Donetsk District of Oblast of the Don Cossack Host (based on material of yurts of Luganskaya stanitsa and Mityakinskaya stanitsa)

The article deals with the forms of the ritual wedding bread in the former Donetsk District Oblast of the Don Cossack Host (based on material yurts of Luganskaya stanitsa and Mityakinskaya stanitsa). The comparison of complexes of ritual baking of the border area, where an inter-ethnic cultural interaction Russian and Ukrainian people, caused the specifics of the local traditional culture, has taken place, the peculiarities of the wedding baking of the region and of each of the villages are identified.

Key words: wedding ritual, real code, bread, Luganskaya stanitsa, Mityakinskaya stanitsa.

Стаття надійшла до редакції 14. 11. 2012 р.

Прийнято до друку 21. 12. 2012 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Леснова В. В.

О. Ю. Левенець (Луганськ)

УДК 811.161.2'282(477.54/.62)

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ ТЕМПОРАЛЬНИХ
ПРИСЛІВНИКІВ У ДІАЛЕКТНИХ ТЕКСТАХ**

(на матеріалі українських східнослобожанських говірок)

Інтерес лінгвістів до спонтанного мовлення, його типових складників є цілком природним, оскільки абсолютна більшість мовних змін виникає саме в усному мовленні. Ще в XIX ст. британський учений Г. Суїт сказав, що передусім належить вивчати саме усне мовлення, оскільки воно є первинним стосовно писемного з будь-якого лінгвістичного погляду [Sweet 1966 : 29]. А вже у XX – XXI ст. лінгвісти почали звертатися до цього постулату, досліджуючи частини мови. Вивчення всіх рівнів українських говірок у сучасній лінгвістиці є актуальною проблемою в мовознавстві, особливо з погляду накопичення матеріалу, а також у розв'язанні теоретичних питань.

Наразі особливу увагу почали приділяти дослідженню прислівникової системи в діалектних текстах. Спостереження над прислівниками окремих говорів та говіркових груп запропонували О. Брошняк, Ю. Громик, М. Делюсто, О. Захарів, К. Лук'янюк, Н. Прилипка.

Мета дослідження – систематизувати групу лексики темпоральних прислівників у діалектних текстах (на матеріалі українських східнослобожанських говірок); з'ясувати вплив їх як детермінуючих членів на парадигму речення. Відповідно до поставленої мети потрібно розв'язати такі завдання: здійснити фіксацію номінативних одиниць у

східнословобожанських говірках, систематизувати їх в окремі лексико-семантичні групи.

Окрім функціональних різновидів прислівникової системи, визначених сферою її функціонування, які характеризуються особливостями вибору, поєднання й організації системи мовних засобів, існують інші підсистеми, характерні для усного мовлення.

Прислівникова система української мови різноманітна. Відомо, що вона поступово поповнюється не лише окремими лексемами, а й словосполученнями. Стилiстична інтерпретація значеннєвих відмінків прислівників, розроблена багатьма вченими, доповнює вокабуляр літературної мови локально виявленими одиницями. Тому важливо, досліджуючи прислівникову систему, вивчити репертуар одиниць, що мають подібні значення, з'ясувати їхню семантику та географію.

У прислівниковій системі українських східнословобожанських говірок найпоширенішими є темпоральні прислівники, які в реченні „відображають сприйняття й осмислення людиною часу означених ситуацій та їх елементів щодо моменту мовлення мовця або іншої точки відліку” [Сердюкова 2002 : 9] (див. схему 1).

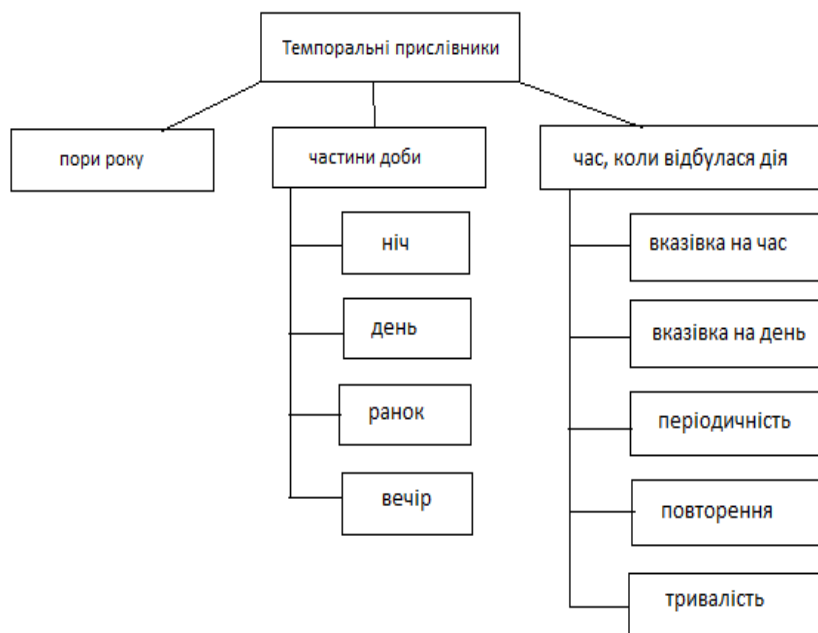

Схема 1. Структурна організація темпоральних прислівників

Темпоральні прислівники, взаємодіючи з формами дієслова, уточнюють, конкретизують, а інколи й зумовлюють час здійснення дії. Формуючись на основі дієслова, іменника, прикметника, прислівник нівелює вихідні морфологічні категорії й набуває ознак незмінності. Узагалі можна виокремити прислівники – ‘локалізатори дії’; ‘межі дії’; ‘перспективно- та частотно-часові прислівники’ [Филипенко: 2003].

У тематичній групі темпоральних прислівників розрізняють лексико-семантичні групи (ЛСГ):

1) на позначення пори року: *весно́юу, з'імо́й, л'іто́м, ос'ін'юу* (і *це́й на'воз ве"сно́юу за'ход'ац':а мужи'ки с'одн'а ў'тебе 'вибрали/ на'воз 'виве"зли на го'род/ 'завтра ў дру'зого//* [Ольш.]; *оце йак з'імо́юу 'йіз'д'у по д'вор'іх 'поп'іл зби"райу / удо́бр'ати / 'кур'ач'іі по'м'от//* [УСГ : 95]); 2) частин доби. Залежно від часу протікання дії можна виокремити лексико-семантичні поля (ЛСП): ЛСП значення 'день' репрезентоване лексемами *дн'ом, ден:о, ден' у ден' (а д'н'ом йшли на ро'боту //* [УСГ: 326]; *уже ї у 'хат'і йа жи'ла / н'ідеши на ро'боту ден' у ден' / ден' у ден'//* [УСГ : 150]); 'ніч': *нан'іч', ўноч'і, н'іўноч'і, ц'ілу н'іч' (а то'д'і ж 'нан'іч' тож оп'йат'... пробом'биў само'л'от н'імец'киї / зале"т'іў / сфотогра'ф'іроваў / поле"т'іў / набл'удали за ним / ў том ч'іс'л'і і йа ди"виўс'а//* [УСГ : 105]; *не"ч'іста 'сила на'палас'а на 'женич'і'єну // йаки'ч'о не" рос'каже"ши 'каз'ки на 'ц'ілу н'іч' / ми те"бе уни"ч'тоже"м//* [УСГ; 226]); 'ранок': *рано, ра'нен'ко, ўран'ці (ра'нен'ко, до с'хода 'сонц'а, ўран'ці, ўтром „Ой 'Машио та ти 'рано ўс'тала/ а ми зас'пали”//* [Ольш.]; *ўран'ці прос'нуўс'а / ўсе ўрод'і н'іч'ого //* [УСГ; 165]); 'вечір': *в:ечер'і, вечер'ком, над'веч'ір (с'ідайеш 'в:еч'ер'і//* [УСГ; 97]; *н'ішла до т'ійейі 'т'отки/ са'ма з'найу 'б'ігла над'веч'ір/ це 'дес'ат' 'к'ілометр'іў ў Воло'димирец' 'н'йат' з Л'уба'х'ів ў Доўго'вол'у з Доўго'вол'у шч'е н'йат' до Воло'димириц'а //* [Ольш.]).

Виокремлюємо також ЛСГ прислівників на позначення часу взагалі. Надія Прилипко в статті „Прислівникове вираження часових значень в українських говорах” зазначає, що кожна „з цих чотирьох частин доби поділяється на ряд дрібніших відтінків часу, які визначаються за наявністю чи відсутністю денного світла, сонця, зірок” [Прилипко 1997 : 53]. ЛСП значення 'вказівка на час' репрезентоване лексемами: *'зараз, до сих н'ір, йеже'ч'асно, с'ей'ч'ас, те'пер (н'ішла йа / те'пер / 'зараз сад'ки / а то'д'і 'йасла нази"валис'а//* [Колом.]; *н'іс'ма ми пи"сали до'дому йеже"ч'асно / про'шоў бої / напи'саў / 'отдох / стаў / напи'саў 'н'іс'ма//* [УСГ: 412]); 'вказівка на день': *с'о'годн'і, ц'ілий ден' (і с'о'годн'і у нас 'буде в'ізна'ч'ати"с'а ден' на'роже"н':а 'Дус'і Вас'іл'кової//* [УСГ : 84]; *ми 'ц'ілий ден' на 'р'іц':і і 'жили //* [УСГ: 132]); 'повторення': *ўп'ат', заново, знову, поўторно, посто'йан:о (тоди выкопаты ихъ, и поставытъ на зиму въ погрибъ, а весною выньютъ и впятъ посадытъ [Харк.зб: 315]; воно н'ід йаблун'ами / ўсе залило дошч'ем / ўсе прибрали накрили заново і до вечора гул'али //* [ВерхДув.]); 'тривалість': *'доўго, доўген'ко, заўжди, іногда, неза'доўго (а пе"ре"жи'вали 'доўго //* [УСГ: 150]; *і ми іногда ото з' ними 'йіздили / с'п'івали//* [УСГ: 402]); 'вказує на дію, що буде відбуватися': *'заўтра, заздале'г'ід, о'н'ісл'а, по'том, с'коро, то'д'і (це шч'ас йа не н'ішла н'іколи ўс'віт'і а то'д'і 'сонеч'ко на 'заход'і йа поб'іжу до'дому про'в'ідайу/ а 'заўтра приб'іжу//* [Ольш.]; *харашио хот' Ступак швидко ўсп'іў од'йти подал'ше / а потом і ўтекти//* [Полт.]); 'вказівка на

дію, що відбулася': дауно, колис', недауно, одного разу, ран'ч'е, у'ч'ора (це дауно ўже було// [УСГ: 12]; це ўже ў обас'н'іі газет'і коліс' т'ісалос'а // [УСГ: 114]).

У лексико-семантичній групі частини доби семи виділено в основі домінантних ознак денотата, які включають функцію конкретного часу залежно від сонячного світла. У східнослов'янських говірках зафіксовано прислівники, що позначають час безвідносно до точки його відрахування. Це одиниці, які відносять дію до часу в межах доби: у'ден' (у'днину), уно'ч'і (у'н'іч'), у'ранц'і, в'еч'ір (у'веч'ір).

Репрезентантом семи 'вечері' є лексеми **в'ечер'і** (Іак сонце за'ходе в'ечер'і йарко/ з'і'мойу буде мороз/ а л'ітом буде жа'ра// [Ольш.]), **веч'ерком**, **веч'орком** (вот в'ін / знач'іт' / при'ходе / при'ходи'т' у хату до молодой / і веч'ерком / об'азате'л'но веч'ором / то ш'ч'об не'удобно йак от'кажут' св'ати / в'ід'кажут' не' отда'мо за йо'го / так не'удобно і'ти / йак то 'кажут' не' сол'оно хл'е'баўши / так ве'ч'орком// [УСГ: 191]), **вечиромь**, **веч'іром**, **вечором**, **вечером**, вони мають значення 'у вечірню пору', частина з них характерна для літературної мови (вечером [РУС: I: 109]) і для інших говірок українських діалектів, російських народних говорів, пор.: **вечіром** [Онишкевич: 114]; *вечере и вечере, нареч. вечером* [СРНГ: IV: 210] (а **веч'ором** ўс'ігда йа мол'ус' / л'а'гайу спат' мол'ус'// [УСГ: 33]), лексема **звеч'ора** – у східнослов'янських говірках має значення 'з вечірнього часу' пор. у літературній мові: т. с. [СУМГ: II: 129]; *звечора, ізвечора* [СУМ: III: 469]; *звечора* [навідвечір] 'перед вечором' [ЕСУМ: I: 366] (не'ч'ут' паску / зач'і'найут' ж'во'нит' звеч'ора / хто хоч'е / і'де ў церкву / до два'над'ц'ати ч'а'соў ч'і'та псаломач'ік// [УСГ: 97]), **у'веч'ер'і** – 'у вечірній час' пор.: *ввечері (увечері)* [СУМ: I: 303]; т. с. [СУМГ: IV: 310]; *ввечери, ввечері, ввечерь, ввечерь* [Тимченко: I: 193] (д'іти ж ви'ч'ер'у нос'ат' / а з'ат'і їдут' до тес'т'а та до теш'ч'і ўже на другий ден' / у'веч'ер'і на с'в'ату ви'ч'ер'у / нос'ат' ви'ч'ер'у// [УСГ: 119]). Це вторинні прислівники, співвідносні із орудним та знахідним відмінками іменника з прийменниками **у (в), з**.

Сема 'вночі' репрезентована лексемами **вноч'і** – 'нічною порою, у нічний час' і в літературній мові, і в говорах, пор.: т. с. [СУМ: I: 710]; *уночі* [СУМГ: IV: 341]; *в-ночи* 'коли ніч, в ніч, ніччу' [Тимченко: I: 277] (у'ноч'і ўс'і йшли с'в'атити пасху// [УСГ: 419]), **ноч'у**, **ноч'ч'у**, **ноч'у**, – зі значенням 'у нічну пору' пор.: *ніччу* [СУМГ: II: 568]; *ноччю* 'уночі' [СУСГ: 143] (а ў воіну так було / оце **ноч'у** приход'ат' і накладаўт' ўсе їст' / куриц'а їе / бе'рут' іаїц'а / п'ідписуўт' на ўз'аєм це ў воіну// [Новоник.]), **п'і'уноч'і** – 'половина ночі' пор.: т. с. [СУМ: VI: 385]; **уноч'і** – 'нічною порою, у нічний час'; *вночі* [СУМ: I: 710]; т. с. [СУМГ: IV: 341] (це ўсе треба було носить' у'ноч'і / бо дн'ом не' можна / шоб н'іхто не' бачиў / де воно шо роби'т'с'а // [ВерхДув.]).

Репрезентантом семи 'вдень' є лексеми ¹ден:о – 'щодня, щоденно' т. с. [СУМ : II : 243]; т. с. [СУМГ : I : 367]; **ден' за днем** – 'щоденно, один день за одним' т. с. [СУМ : II : 243]; т. с. [СУМГ : I : 367] (*і так ден' за днем про/ходи'ло ў т'а'жоліх ус'лов'іях 'жени'інам о'соб'е'н:о//* [УСГ : 74]), **ден' у ден'** – 'щоденно, безперервно' т. с. [СУМ : II : 243]; т. с. [Біл-Нос : 114]; т. с. [СУМГ : I : 367] (*уже ї у'хат'і йа жи'ла / 'п'ідеш на ро'боту ден' у ден' / ден' у ден'//* [УСГ : 150]).

До семи 'вранці' зараховано репрезентанти з ¹ранку до ¹полудн'а – 'пів дня' [СУМ : VIII : 451]; **зранку** (*дру'жок ба'гато / 'родич'іу ба'гато там і на Гор'д'іу'ц'і / і ў Не'ше'ретов'і / і ў Пан'к'іу'ц'і / 'ход'ат' / ш'ч'е зранку моло'да їде з дру'ж'ками//* [УСГ : 101]), **ра'нен'ко** – 'у досить ранній час' т. с. [СУМ : VIII : 448] (*н'і / о'це не' ш'ч'е'беч'е соло'вейко на зор'і ра'нен'ко / не' ш'ч'е'беч'е мал'ус'ін'киї 'п'іўник нам бли'зен'ко / поўто'райец':а два 'раза//* [УСГ : 289]), **ра'несен'ко** – 'у дуже ранній час' т. с. [СУМ : VIII : 448]; *ранісінько* [СУМГ : IV : 5]; **рано** – 'рано' т. с. [СУМ : VIII : 450]; т. с. [СУМГ : IV : 6]; *рано; раненько, ранесенько, ранесечко, ранечко (нар.) поутру, начало дня* [Біл-Нос : 309]; *рано*, сравн. *раньше, ранее; ранний, -я*, укр. *рано, ранок* 'утро', блр. *ранкі* мн. 'утро' [ЭСРЯ : III : 442]; *в-порану* 'рано' [Тимченко : I : 322]; *в-раніц'ь* 'рано, ранком' [Тимченко : I : 327] (*а то'д'і з чоло'віком роз'ійш'лас'а 'рано//* [Колом.]), **утром** – 'у ранковий час' *вранці* [СУМ : I : 758]; *вранці (нар.), поутру, рано. Уранці, зранку* [Біл-Нос : 86]; т. с. 'уранці' [СУСГ : 214] (*не'р'іод в'і'ни 'вид'і'лили нам по'луторку / і ми'їзди'ли по'селах / так 'утром за'мерзне / так йак о'це 'зараз / а к о'б'іду роз'тане / так нам по'луторку при'ш'лос'а т'а'нут' / не' то шо / а пхнут' ії'її / о'на же не' ії'іде / роз'тало і ўс'о//* [УСГ : 79]).

Отже, вивчення складу, структурної організації тематичних груп прислівникової системи в українських східнословобожанських говірках засвідчує, що досліджувана лексика як сукупність лексико-семантичних груп є автономним утворенням. Прислівники характеризують часовий план мовлення. Характерною рисою прислівникової лексики для східнословобожанських говірок є схожість з більшістю говірок українських діалектів, їх функціонування в степових, західнополіських, буковинських, наддністрянських говірках. Адвербіальні прономінативні синтаксеми в семантико-синтаксичній структурі речення постають зазвичай вторинними факультативними синтаксемами; їхня облігаторність більшою мірою залежить від валентності предикатів.

Список населених пунктів (Луганська область)

Колом. – с. Коломийчиха, Сватівський р-н.; **ВерхДув.** – с. Верхня Дуванка, Сватівський р-н.; **Новоник.** – с. Новониконорівка, Сватівський р-н.; **Ольш.** – с. Ольшани, Троїцький р-н.; **Полт.** – с. Полтавське, Троїцький р-н.

Джерела та їх умовні скорочення

Біл-Нос – Білецький-Носенко П. П. Словник української мови / П. П. Білецький-Носенко. – К. : Наук. думка, 1966. – 423 с.; **ЕСУМ** – Етимологічний словник української мови / за ред. О. С. Мельничука : у 7 т. – К. : Наук. думка, 1982 – 2006. – Т. 1 – 4; **Онишкевич** – Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок : у 2 ч. / М. Й. Онишкевич. – К. : Наук. думка, 1984. – Ч. 1 – 2; **СПГ** – Лисенко П. С. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. – К. : Наук. думка, 1974. – 260 с.; **СРНГ** – Словарь русских народных говоров : в 41 т. / гл. ред. Ф. П. Филин. – Л. : Наука, 1969. – Т. 1 – 41; **СУМ** – Словник української мови : в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980. – Т. 1 – 11; **СУМГ** – Грінченко Б. Словарь української мови : у 4 т. / упоряд. з додатком власного матеріалу Б. Грінченко. Надруковано з вид. 1907 – 1909 рр. фотомехан. способом. – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – Т. 1. – 4; **СУСГ** – **Словник** українських східнословобожанських говірок / К. Глуховцева, В. Леснова, І. Ніколаєнко, Т. Терновська, В. Ужченко. – Луганськ, 2002. – 234 с.; **Тимченко** – Історичний словник українського язика : у 2 т. / за ред. Є. Тимченка. – К. – Х. : Держ. вид-во України, 1930. – Т. 1 – 2 ; **УСГ** – Українські східнословобожанські говірки: сучасні діалектні тексти : навч. посіб. / упоряд. : К. Д. Глуховцева, В. В. Леснова, І. О. Ніколаєнко ; за ред. К. Д. Глуховцевої. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2011. – 424 с.

Література

Вихованець 2005 – Вихованець І. Р. Студії про члени речення: прислівники / І. Р. Вихованець // Укр. мова. – 2005. – № 3. – С. 22 – 26; **Назарова 1958** – Назарова Т. В. Деякі особливості творення прислівників місця і часу в українській мові / Т. В. Назарова // Укр. мова в шк. – 1958. – № 5. – С. 10 – 12; **Прилипко 1997** – Прилипко Н. Прислівникове вираження часових значень в українських говорах / Н. Прилипко // Український діалектологічний збірник : кн. 3. Пам'яті Тетяни Назарової / упоряд., ред., передм. П. Ю. Гриценка; редкол. : П. Ю. Гриченко (відп. ред) та ін. – К. : Довіра, 1997. – С. 52 – 56; **Сердюкова 2002** – Сердюкова Т. І. Локативні та темпоральні синтаксеми в українських східнословобожанських говірках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / Т. І. Сердюкова. – Запоріжжя, 2002. – 20 с.; **Филипенко 2003** – Филипенко М. В. Семантика наречий и адвербиальных выражений / М. В. Филипенко. – М. : Азбуковник, 2003. – 304 с.; **Henry Sweet**. Portraits of linguists / Sweet H : v. I, Bloomington. – L., 1966.

Левенець О. Ю. Лексико-семантичні групи темпоральних прислівників у діалектних текстах (на матеріалі українських східнословобожанських говірок)

У статті проаналізовано лексико-семантичні групи темпоральних прислівників на позначення пори року, частини доби, часу, коли відбулася дія. Особливу увагу приділено лексико-семантичній групі 'частини доби'. Лексеми виокремлено в підгрупи, з'ясовано функції конкретного часу залежно від сонячного світла. Аналізовані одиниці характеризують часовий простір мовця. Прислівники самі по собі неоднорідні, тому можуть мати кілька значень. З'ясовано роль адвербіальних прономінативних синтаксем у семантико-синтаксичній структурі речення та виявлено лексеми, локально вживані у східнословобожанських говірках.

Ключові слова: лексема, темпоральні прислівники, лексико-семантична група, тематична група лексики, структурна організація.

Левенець О. Ю. Лексико-семантические группы темпоральных наречий в диалектных текстах (на материале украинских восточнословобожанских говоров)

В статье проанализированы лексико-семантические группы темпоральных наречий для обозначения времени года, времени суток, времени, когда состоялось действие. Особое внимание уделено лексико-семантической группе времени суток. Лексемы распределены на подгруппы, определены функции конкретного времени в зависимости от солнечного света. Анализируемые единицы характеризуют временное пространство говорящего. Наречия по своей структуре неоднозначны, поэтому могут иметь несколько значений. Определена роль адвербиальных прономінативных синтаксем в семантико-синтаксической структуре предложения и выявлены лексемы, локально употребляемые в восточнословобожанских говорах.

Ключевые слова: лексема, темпоральные наречия, лексико-семантическая группа, тематическая группа лексики, структурная организация.

Levenets O. Y. Lexico-semantic Groups of Temporal Adverbs in Dialect Texts (based on Ukrainian East-Slobozhan dialects)

The article deals with the analysis of lexico-semantic groups of temporal adverbs denoting seasons, parts of a day, timing of an action. The lexico-semantic group of the parts of a day is given particular consideration. The lexemes have been divided into sub-groups and functions of the definite time according to the sunlight. The analyzed units characterize temporal space of a speaker. As adverbs vary in structure they may have several meanings. The role of adverbial pronominal syntaxeme in lexico-syntactic structure of the sentences has been defined; lexemes used locally in East-Slobozhan dialects have been found out.

Key words: lexeme, temporal adverb, lexico-semantic group, thematic group of vocabulary, structural organization.

Стаття надійшла до редакції 08. 11. 2012 р.

Прийнято до друку 21. 12. 2012 р.

Рецензент – д-р філол. н., проф. Глуховцева К. Д.

Н. Б. Литвинова (Луганськ)

УДК 811.161.2' 282.2(477.61): 811.161.2'367

**СИНТАКСИС ДІАЛЕКТНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ
ВЗАЄМОВПЛИВУ НАРОДНОГО ТА ЛІТЕРАТУРНОГО
МОВЛЕННЯ**

У вітчизняній лінгвістиці діалектне висловлення розглядають як конкретну граматичну одиницю – результат процесу породження розмовного мовлення, позначеного впливом властивих певному діалекту специфічних комунікативно-структурних ознак та літературного мовлення. Відтак об'єктивне дослідження синтаксису діалектного висловлення потребує систематичного врахування сутності розмовного мовлення у площині народне – літературне мовлення.

Термін „розмовне мовлення” представлено в працях П. Дудика, А. Загнітка, О. Земської, Г. Інфантової, А. Шапіро, Н. Шведової. Спільним теоретичним положенням, що об'єднує праці авторів з проблем розмовного мовлення, є загалом визнання розмовного мовлення особливою підсистемою загальнонародної мови [Земская 1981: 22]. Вивчення місця розмовного мовлення в системі загальнонародної мови виявило шляхи впливу діалектного мовлення на літературне [Закономірності 1965: 167], зафіксувало наявність у ньому відносного коливання між полюсами літературність – нелітературність [Земская 1981: 40], сприяло спробам більш докладної стратифікації усного мовлення з виділенням, зокрема, побутово-розмовного літературного мовлення [Усне 1970: 11] та усвідомленню засад протиставлення особливостей розмовного мовлення літературному, кодифікованому мовленню [Золотова 1998: 13]. У такому контексті необхідно зазначити, що в науковому просторі граматичне дослідження діалектного висловлення – одиниці передусім розмовного мовлення – загалом знаходиться на межі перетину двох систем – народного та літературного мовлення. Пряме або безпосереднє апелювання до системи кодифікованого літературного мовлення як певного еталону, засобу ідентифікації кола специфічних говіркових конструкцій наявне в низці праць з діалектного синтаксису: „Очерки по синтаксису русских народных говоров” А. Шапіро (1953 р.), „Складне речення в буковинських говорах” К. Германа (1967 р.), „Русский разговорный